

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

-Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/3944	13 augustus 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 35/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Cavalerie

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/3944, d.d. 13 augustus 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
35/91

(Afgesloten 131100B AUG 1991)

Federale overheden

Vandaag zal een bijeenkomst worden gehouden van het federale presidium. Naar verwachting zal deze zitting in het teken staan van de onderhandelingen over een politieke oplossing voor de tegenstellingen in Joegoslavië, die uiterlijk 15 augustus dienen te beginnen. De vraag of alle presidiumleden aanwezig zullen zijn, alsmede hun opstelling tijdens de vergadering, kan een belangrijke aanwijzing zijn voor de kans van slagen van deze onderhandelingen. Tot op heden wijst niets erop dat de belangrijkste partijen in het conflict bereid zullen zijn tot ingrijpende concessies om een politiek compromis mogelijk te maken.

De Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Van den Broek heeft gisteren in zijn hoedanigheid van voorzitter van de EG-ministerraad gesteld dat de EG zelf een internationale conferentie zou kunnen beleggen indien de Joegoslavische autoriteiten de komende dagen niet in staat blijken onderhandelingen te starten tussen alle betrokken partijen. Aangezien de mogelijkheden van de EG echter beperkt lijken zonder medewerking van Joegoslavische zijde een dergelijke conferentie te organiseren, moet worden aangenomen dat de opstelling van Van den Broek vooral bedoeld is als een aansporing aan alle partijen om zich in het komende overleg constructief op te stellen.

Kroatië

Sinds gisteren zijn uit Kroatië nauwelijks meer bestandsschendingen gemeld. Klaarblijkelijk wachten alle partijen de komende onderhandelingen af. Daarentegen heeft de voorgenomen ruil van krijgsgevangenen geen doorgang gevonden. Als reden werd, naast "wederzijds wantrouwen", gewezen op het onvermogen van Servië om op korte termijn voldoende Kroatische krijgsgevangenen op de aangewezen locatie te verzamelen.

Tevens is melding gemaakt van onenigheid tussen de leider van een van de meest extreem-nationalistische Servische strijdgroepen, die bekend staat als "kapitein Dragan", en de autoriteiten van de Krajina, de Servische enclave in Kroatië die zich eenzijdig onafhankelijk heeft verklaard en aansluiting zoekt bij Servië. Hoewel de aard van de betreffende onenigheid niet bekend is, wijst dit erop dat zelfs een eventuele overeenkomst tussen de regeringen van Servië en Kroatië omtrent de betreffende gebieden nog geen garantie biedt voor een duurzaam herstel van de rust in Kroatië. Strijdgroepen zoals die van kapitein Dragan blijken zich in de praktijk vaak aan het Servische gezag te onttrekken. Ook het genoemde Servische onvermogen om op korte termijn voldoende Kroatische krijgsgevangenen te verzamelen kan hiermee verband houden. De Servische milities, die de meeste Kroatische gevangenen in handen hebben, zullen zich waarschijnlijk niet zonder meer willen schikken naar de wensen van het Servische staatsgezag inzake een gevangenenruil.

Ook aan Kroatische zijde zijn overigens dergelijke, feitelijk onafhankelijk van de regering opererende, milities actief. Gisteren is bekend geworden dat de Kroaat die onlangs in de VS is gearresteerd in verband met een illegale

wapentransactie, optrad namens een dergelijke groepering. Deze lijkt onder meer te worden gefinancierd uit bijdragen van Kroatische emigranten in de VS.

Slovenië

Gisteren zijn onderhandelingen gevoerd tussen federaal premier Markovic en zijn Sloveense collega Peterle. Volgens officiële verklaringen beoogden de gesprekken een verdere invulling van het akkoord van Brioni. Zoals bekend vormde dit op 7 juli onder EG-supervisie gesloten akkoord een poging om de situatie in Joegoslavië te normaliseren teneinde politiek overleg over de toekomst van het land mogelijk te maken. Federale autoriteiten hebben voortdurend benadrukt dat de kort nadien genomen beslissing om de federale strijdkrachten (JNA) uit Slovenië terug te trekken, in geen enkel opzicht een erkenning van de Sloveense onafhankelijkheid inhield. Met name Markovic lijkt nog steeds mogelijkheden te zien voor het behoud van de eenheid van Joegoslavië. Uit de verklaring na afloop van zijn ontmoeting met Peterle kan worden opgemaakt dat hij Peterle voorstellen heeft gedaan voor de reïntegratie van Slovenië in het federale monetaire en douanesysteem van Joegoslavië. Volgens het communiqué is echter geen overeenstemming bereikt, hetgeen in het licht van het Sloveense onafhankelijkheidsstreven ook niet te verwachten viel.

Volgens een recente melding zouden niet alle JNA-eenheden uit Slovenië, zoals door het presidium bevolen, naar Servië en Bosnië-Herzegovina worden verplaatst. Elementen van een artillerieregiment zouden in Kroatië worden gelegerd. Daarnaast is er sprake van dat Kroatisch spoorwegpersoneel zou weigeren JNA-treintransporten door Kroatië te behandelen, hetgeen tot verdere vertraging in de terugtrekking kan leiden. Overigens zouden -als gevolg van desertie en ontslag van met name Sloveense militairen- ook te weinig chauffeurs beschikbaar zijn voor wegtransporten ten behoeve van de relocatie van de JNA.

De JNA

Er zijn aanwijzingen dat het federale ministerie van Defensie zou werken aan een reorganisatie van de JNA, die onder meer een (verdere) reductie van de omvang van de strijdkrachten zou inhouden. Deze inkrimping zou niet alleen een gevolg zijn van de voortdurende economische crisis in Joegoslavië en het gebrek aan financiële middelen, maar ook verband houden met het ontslag van de Sloveense militairen uit de JNA en de deserties van de afgelopen maanden. Nadere gegevens over deze reducties zijn echter nog niet bekend.

De plv minister van Defensie Brovet zou volgens persberichten hebben verklaard dat de JNA de afscheiding van Slovenië en Kroatië niet met geweld zal trachten te verhinderen. Deze stellingname onderstreept dat (een deel van) de defensieleiding voorstander blijft van een politieke oplossing van de problemen van Joegoslavië. Opmerkelijk is echter dat Brovet, die overigens van Sloveense afkomst is, met zijn verklaring tegenover de formele opperbevelhebber van de JNA, het federale presidium, duidelijk maakt dat in zijn visie de "militaire optie" voor de Joegoslavische crisis uitgesloten is. Ook in inlichtingenkanalen wordt overigens de optie van een grootschalig militair ingrijpen steeds minder denkbaar geacht.

Servië

Gisteren hebben gesprekken plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van Servië, Montenegro en een aantal, vermoedelijk Servische, partijen uit Bosnië-Herzegovina. De president van Bosnië-Herzegovina, de belangrijkste vertegenwoordiger van de Moslims in de republiek, heeft niet aan het overleg willen deelnemen. Na afloop van dit beraad riep de Servische president Milosevic op tot de vorming van een nieuwe Grondwet voor Joegoslavië. De deelnemers stelden dat hierin met name een meerpartijensysteem, een markteconomisch stelsel en de gelijkheid van

de deelrepublieken zou moeten zijn opgenomen. Het overleg, waartoe het initiatief was genomen door Servië, houdt verband met het Servische streven naar een Groot-Servische staat, waartegen ook de regering van Bosnië-Herzegovina zich verzet.

Conclusie/vooruitzicht

Vandaag komt het federale presidium bijeen om de basis te leggen voor politiek overleg op zeer korte termijn tussen alle betrokken partijen over een politieke oplossing voor de tegenstellingen in Joegoslavië. Ondanks het feit dat het staakt-het-vuren in Kroatië tot op heden heeft standgehouden, zijn er geen aanwijzingen dat de belangrijkste partijen bereid zijn tot ingrijpende concessies in dit overleg.